

GERUNDIUM

Gerundium je podstatné jméno slovesné. Jako jméno doplňuje deklinaci infinitivu o tzv. nepřímé pády. Infinitiv, jak jsme poznali, může stát v nominativu (jakožto podmět) nebo v bezpředložkovém akuzativu (jakožto předmět). Ostatní pády, včetně předložkového akuzativu, vyjadřuje gerundium. Jako sloveso může být gerundium, stejně jako infinitiv, určeno, doplněno a rozvíjeno jiným větným členem. Nerozlišuje však časy a má pouze aktivní tvary a platnost. Tvoří se od přítomného kmene sloves aktivních i deponentních, jak přechodných, tak i nepřechodných, přidáním přípony *-ndum*, u sloves třetí a čtvrté konjugace *-endum*, a to v genitivu, dativu, předložkovém akuzativu a ablativu. Rodem je tedy neutrum, podobně jako infinitiv.

Do češtiny překládáme gerundium buď infinitivem nebo podstatným jménem slovesným. Např.:

Epaminondas erat studiosus audiendi. (Nep.)

Epaminondas byl dychtivý (= dychtil) naslouchat.

Homo natus est ad intellegendum et agendum. (Cic.)

Člověk byl (je) zrozen k chápání a k činům (= ke konání). Nebo: Člověk byl zrozen, chápal a konal.

aby

Plorando fessus sum. (Cic.)

Jsem vysílen pláčem. (Jsem vysílen, jsem plakal.)

protože

PŘÍKLADY:

ad parandum

spes relinquendi

causa defendendi

cupidus currendi

ad pugnandum

„ars loquendi“ non amittitur

gratia navigandi celeriter

currendo primo illuc perveniet

ridendo dicere verum

fama crescit eundo

gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo

docendo discimus

modus vivendi

DOPLŇTE VHODNÉ TVARY GERUNDIA A PŘELOŽTE:

necessitas (parere) legibus

ad bene (vivere)

(deliberare) discitur sapientia

ius (possidere)

cupiditas beate (vivere)

ad celeriter (legere)